

187
4. nóv.

AUGLÝSING

um breyting á kærufresti til ríkisskattaneftdar.

Samkvæmt heimild í lögum nr. 16 10. apríl 1946, um breyting á lögum nr. 6 9. jan. 1935, um tekjuskatt og eignarskatt, hefur ráðuneytið ákveðið, að á þessu ári skuli kærufrestur til ríkisskattaneftdar vera til 20. þ. m. alls staðar á landinu.

Fjármálaráðuneytið, 4. nóvember 1949.

F. h. r.

Magnús Gíslason.

Einar Bjarnason.

188
7. nóv.

REGLUGERÐ

fyrir bændaskólana að Hólum og Hvanneyri og fyrir framhaldsnám í búfræði að Hvanneyri.

A. Búfræðinám.

I. Tilgangur skólans og námstími.

1. gr.

Tilgangur bændaskólanna er að veita bændaeftnum hagnýta þekkingu í búnaði.

2. gr.

Skólarnir starfa í tveimur deildum, yngri og eldri deild. Þá skal setja 15. október ár hvert. Námstíminn er þrjú misseri, tveir vetur og eitt sumar. Eigi skal segja skólunum upp síðar en 30. apríl. Jólaleyfi skal vera frá 22. desember til 4. janúar, að báðum dögum meðtöldum. Kennsla fer ekki fram 1. desember. Auk þess getur skólastjóri fellt niður kennslu allt að einum degi í senn, þegar sérstaklega stendur á.

Heimilt er að taka nemendur til ársdvalar í skólana, ef þeir hafa aflað sér bóklegar þekkingar annars staðar, er samsvari a. m. k. námi yngri deildar, en skylt er þeim að taka þátt í verklegu námi jafn langan tíma og aðrir nemendur og ganga undir próf í þeim námsgreinum yngri deildar, er skólastjóri ákveður.

II. Inntaka og inntökuskilyrði.

3. gr.

Skriflega beiðni um upptöku í skólana skal senda skólastjóra fyrir lok ágústmánaðar ár hvert. Skólastjóri veitir inntöku í skólann og svarar umsækjendum.

4. gr.

Skilyrði fyrir inntöku í skólana eru þessi:

- a. að umsækjandi sé fullra 18 ára; þó getur skólastjóri veitt undanþágu frá þessu ákvæði, ef sérstakar ástæður mæla með;
- b. að hann hafi unnið minnst eitt ár við landbúnaðarstörf eftir fermingu;
- c. að hann hafi óflekkað mannorð og sé ekki haldinn smitandi sjúkdómi;

- d. að hann hafi ábyrgð fullveðja manns fyrir allri greiðslu, er stafar af dvöl hans í skólanum. Undanþágu má veita frá þessu ákvæði.

188

7. n.ó.v.

III. Stjórn og fyrirkomulag.

5. gr.

Landbúnaðarráðuneytið hefur á hendi yfirumsjón skólanna. Það skipar skólastjóra og einnig kennara skólanna í samráði við skólastjóra.

6. gr.

Skólastjóri hefur á hendi umsjón og stjórn skóla síns. Skólastjórar skulu annast reikningshald skólanna og aðra bókfærslu. Reikningsár skólanna er almanaksárið. Skulu reikningar ásamt stuttorðri greinargerð sendir fjármálaráðuneytinu og landbúnaðarráðuneytinu fyrir febrúarlok á hvert. Skólastjórar skulu láta prenta skólaskýrslur annað hvert ár.

7. gr.

Nemendur fá í skólunum ókeypis: kennslu, húsnæði, rúmstæði með dýnum, ljós og hita.

8. gr.

Vanræki nemandi nám, mæti ekki í kennslustundum eða í vinnu í verklegu námi, ber skólastjóra að áminna hann. Ef það ber ekki árangur, skal honum vísað úr skólanum.

IV. Bókleg kennsla.

9. gr.

Kennsla fari fram í fyrirlesturum og yfirheyrslum eftir ákvæðum skólastjóra og kennara. Einnig skulu þeir ákveða um þau úrlausnarefni, er lögð eru fyrir nemendum.

10. gr.

Kennslu í einstökum greinum skal hagað sem hér segir í aðaldráttum:

1. *Íslenzka*: Aðalmarkmið kennslunnar er, að nemendur læri að lesa íslenzkt mál vel og rita það rétt. Einnig skal vekja áhuga þeirra á því bezta í bókmenntum þjóðarinnar.
2. *Stærðfræði*:
 - a. *Reikningur*: Kenna skal almennan reikning, prósentureikning og jöfnur.
 - b. *Flatar- og rúmmálsfræði*: Skýra skal helztu flatar- og rúmmálsmyndir og kenna að reikna út flatarmál þeirra og rúmmál.
3. *Reikningshald*: Kenna skal notkun búreikningsforma og skýra helztu tekju- og gjaldaliði landbúnaðarins.
4. *Þjóðfélagsfræði*: Skýra skal helztu grundvallaratriði í fyrirkomulagi og stjórn þjóðfélagsins.
5. *Búnaðarhagfræði*: Skýra skal, hvaða grundvallaratriði þurfa að vera fyrir hendi til þess að hægt sé að reka búskap og láta hinar einstöku búgreinir gefa arð.
6. *Búnaðarsaga*: Kenna skal ágrip af búnaðar- og verzlunarsögu þjóðarinnar.
7. *Landbúnaðarlöggjöf*: Skýringar á helztu lögum og reglugerðum, sem varða landbúnað vorn.
8. *Búnaðarlandafræði*: Áherzla skal lögð á lýsingu Íslands og landbúnað og hagi þeirra þjóða, er hafa mesta þýðingu fyrir viðskipti Íslendinga.
9. *Grasafræði*: Í henni skal kennt hið helzta um byggingu, eðli og þroskaskilyrði plantna. Nemendur skulu læra að þekkja helztu plöntur, er skipta máli fyrir íslenzkan landbúnað.

- 188** 10. *Eðlisfræði*: Mest áherzla sé lögð á afl- og rafmagnsfræði.
7. nóv. 11. *Efnafrafræði*: Nemendur skulu fá fræðslu um hin helztu frumefni, efnasambönd og efnabreytingar. Megináherzlu skal þó leggja á fræðslu um þau efni, sem þýðingu hafa fyrir plöntur og dýr.
12. *Steina- og jarðfræði*: Kenna skal ágrip af almennri jarðfræði. Leggja þó aðaláherzlu á jarðmyndun og bergtegundir á Íslandi.
13. *Líffærafræði*: Aðallega skal skýra fyrir nemendum byggingu og störf líffæra búfjárins.
14. *Búfjárfræði*: Kenna skal rækilega um allar búfjartegundir vorar, kynbætur þeirra, uppeldi, meðferð og fóðrun, einnig um algengustu búfjársjúkdóma og meðferð þeirra, svo og lífeðlisfræði búfjárins.
15. *Mjólkurfræði*: Skýra skal fyrir nemendum eðli mjólkur, efnasamsetning, meðferð, mjaltir og fitumælingar.
16. *Arfgengisfræði*: Skýra skal helztu lögmál arfgengis og kynbóta plantna og dýra.
17. *Jarðræktarfræði*: Leggja skal áherzlu á hagnýta kennslu í almennri jarðræktarfræði, svo sem um girðingar, jarðveg, framræslu, vatnsveitingar, jarðvinnslu, áburð, grasrækt, ræktun garðjurta og korns o. fl.; einnig undirstöðuatriði í skógrækt.
18. *Véla- og verkfærafræði*: Kenna skal um þær vélar og verkfæri, sem á hverjum tíma eru talin hentugust fyrir landbúnað vorn.
19. *Húsa byggingar*: Kenna skal helztu undirstöðuatriði í fyrirkomulagi og byggingu búpeningshúsa hér á landi.
20. *Tungumál*: Kenna skal undirstöðuatriði í einu norðurlandtungumáli eða ensku.
21. *Teiknun*: Í yngri deild skal kenna teiknun á einföldum verkfærum eftir mælingu, grunnteiknun húsa og flatarmyndir. Í eldri deild skal kenna kortteikningu.
22. *Leikfimi og íþróttir*: Nemendur skulu iðka líkamsæfingar og íþróttir, er miða að því að gera líkama þeirra hraustan og liðugan.
23. *Söngur*: Iðka skal söng í skólunum.

V. Verklegr kennsla.

11. gr.

Kenna skal nemendum hagnýtustu vinnuáðferðir landbúnaðarins, sem þekktar eru á hverjum tíma, svo og land- og hallamælingar, búsmíðar og eftir því sem við verður komið, frumatriði húsagerðar.

Nemendur skulu meðal annars fá tilsögn í notkun, meðferð og hirðingu þeirra véla og verkfæra, sem notuð eru við búskapinn.

12. gr.

Verklegra námið fari aðallega fram sumarið milli skólavetranna, og skal hver nemandi vinna minnst 13 vikur (780 klst). Ef hentara þykir, má láta suma þætti verknámsins fara fram að vetrinum, t. d. hirðingu búfjár og verklega vélfræði.

Nemendum ber að taka þátt í hirðingu þess búfjár, sem á skólabúunum er, undir stjórn og leiðsögn kennara. Þeir skulu taka þátt í venjulegum bústörfum með það fyrir augum, að þeir nemi hagnýtar vinnuáðferðir, er komi bændum að sem mestum notum í starfi þeirra. Nemendur skulu færa dagbók um dagleg störf, þar sem tekið sé fram, hvað unnið er daglega og hvernig vinnan er framkvæmd í aðaldráttum.

13. gr.

188

Á hverju námstímabili skulu nemendur fara undir leiðsögn kennara eina eða fleiri ferðir til fyrirmyndarbúa eftir ákvæðum skólustjóra. Styrk til slíkra ferða skal veita af fé skólans.

7. nóv.

14. gr.

Þeir nemendur, sem ljúka verklegu námi, fá hjá skólabúinu fæði og þjónustu verknámstímann. Auk þess greiðir ríkissjóður þeim styrk, 100 kr., með verðlagsuppbót.

Ríkissjóður greiðir skólabúunum 100 kr. með verðlagsuppbót fyrir hvern nemanda, sem lýkur verklegu námi.

VI. Próf og vitnisburðir.

15. gr.

Nemendum er skylt að ganga undir próf í öllum þeim námsgreinum, sem kenndar eru og taldar eru í 10. grein, nema söng, svo og í verklegum störfum, sbr. 18. grein.

16. gr.

Nú getur nemandi ekki gengið undir próf sökum veikinda eða annarra gildra forfalla, og getur þá skólustjóri leyft honum að ljúka prófi á öðrum tíma. Geti nemandi ekki stundað leikfimi sakir vanheilsu og þess vegna ekki gengið undir próf í henni, getur skólustjóri veitt undanþágu frá því, þó því aðeins, að viðkomandi nemandi leggi fram vottorð um vanheilsu sína, frá lækni skólans.

17. gr.

Kennarar prófa hver í sinni námsgrein og ákveða í samráði við skólustjóra, hvort úrlausnarefnin skuli vera skrifleg eða munnleg eða hvort tveggja. Einkunnir skal gefa eftir frammistöðu nemanda, samanber 18. og 20. grein.

18. gr.

Einkunnir skal gefa sem hér segir: Gefa skal tvær einkunnir fyrir jarðræktarfræði og búfjárfræði, hvora fyrir sig. Gefa skal eina einkunn fyrir eftirtaldir námsgreinar: Íslenzku, reikning, flatar- og rúmmálsfræði, grasafraði, eðlisfræði, efnafræði, líffærafræði, búreikninga, dráttlist og landmælingar og leikfimi. Hálf einkunn skal gefa fyrir eftirtaldir námsgreinar: Þjóðfélagsfræði- og landbúnaðarlöggjöf, búnaðarhagfræði, búnaðarsögu, búnaðarlandafræði, steina- og jarðfræði, mjólkurfræði, arfgengisfræði, verkfærafræði, byggingafræði, erlend mál og sund. Í verklegum störfum skal gefa þessar einkunnir: Eina fyrir dugnað, eina fyrir meðferð dráttarvéla, tvær fyrir jarðyrkjustörf, eina fyrir hirðingu búfjár, eina fyrir smíðar og eina fyrir dagbókarfærslu.

19. gr.

Við skrifleg próf skal ætla nemendum 2—4 stundir til úrlausnar verkefna, eftir ákvörðun kennara. Noti nemandi óleyfileg hjálpargögn, veiti eða þiggi hjálp, hefur hann fyrirgert rétti sínum til prófs í það sinn.

20. gr.

Einkunnir skal gefa í heilum tölum frá 1 til 10 og tíunduhlutum. Þó skal gefa einkunnina 0 fyrir afleita frammistöðu, og fellir hún, samkv. 21. gr.

21. gr.

Fullnaðareinkunn er meðaltal allra samtaldra einkunna. Til þess að nemandi standist próf, má fullnaðareinkunn hans eigi vera lægri en 5.00 í hvoru fyrir sig.

188 bóklegum greinum og verklegum störfum. Þessa einkunn þarf til þess að standast 7. nóv. próf úr yngri deild upp í efri deild, svo og í námsgreinum eldri deildar til þess að ná búfræðiprófi. Þó stentz enginn próf, sem hefur fengið 0 í einni grein eða 1 í fleiri greinum en einni. Kennarar skulu í sameiningu gefa nemendum einkunn fyrir ástundun.

Fullnaðareinkunnirnar	9,00—10,00	teljast	ágætiseinkunn.
—	7,25—8,99	—	1. aðaleinkunn.
—	6,00—7,24	—	2. —
—	5,00—6,00	—	3. —

22. gr.

Að afloknu prófi skal afhenda nemendum, sem standast prófin, prófskirteini með árituðum einkunnum fyrir hverja námsgrein ásamt fullnaðareinkunn og einkunn fyrir ástundun. Einkunnir skal birta í skólaskýrslu. Ef nemandi hættir námi, án þess að taka próf, skal þess jafnan getið í skólaskýrslu, hver orsök er til þess.

B. Framhaldsnám í búfræði að Hvanneyri.

I. Tilgangur og námstími.

23. gr.

Við bændaskólann á Hvanneyri skal vera sérstök deild þar sem búfræðingar geti fengið framhaldsmenntun.

Tilgangur framhaldsnámsins er sá, að veita búfræðingum þá menntun í búfræði, að þeir geti orðið virkir leiðbeinendur og tekið að sér trúnaðarstöður í þágu bændastéttarinnar, svo sem störf héraðsráðunauta o. fl.

24. gr.

Námstíminn er tveir vetur og eitt sumar. Bóknámstíminn skal að jafnaði vera frá 15. október til 15. maí. Jólaleyfi skal vera frá 22. desember til 4. janúar, að báðum dögum meðtöldum. Kennsla fer ekki fram 1. desember. Fyrri hluta próf skal tekið eftir fyrri námsvetur og síðari hluta próf eftir síðari námsvetur.

II. Stjórn og fyrirkomulag.

25. gr.

Skólastjóri hefur á hendi umsjón og stjórn framhaldsnámsins og annast reikningsfærslu þess. Skulu reikningar sendir fjármálaráðuneytinu og landbúnaðarráðuneytinu með reikningum bændaskólans fyrir lok febrúarmánaðar ár hvert. Skýrsla um framhaldsnámið skal prentuð með skólaskýrslu bændaskólans.

26. gr.

Nemendur fá ókeypis í skólanum: kennslu, húsnæði, rúmstæði með dýnum, ljós og hita.

27. gr.

Vanræki nemandi nám, mæti ekki í kennslustundum eða í verklegu námi, ber skólastjóra að áminna hann. Ef það ber ekki árangur skal honum vísað úr skólanum.

III. Inntaka og inntökuskilyrði.

28. gr.

Nemendur eru teknir í framhaldsdeildina annað hvert ár, að haustinu. Skriflega beiðni um inntöku skal senda skólastjóra fyrir lok ágústmánaðar það árið, sem nemendur eru teknir í skólann.

29. gr.

188

7. nóv.

Skilyrði fyrir inntöku eru þessi:

- a. Að umsækjandi sé fullra 19 ára; þó getur skólastjóri veitt undanþágu frá þessu ákvæði, ef sérstakar ástæður mæla með;
- b. að hann sé búfræðingur og hafi ekki lægri meðaleinkunn frá búfræðiprófi en 8,00; þó getur skólastjóri veitt undanþágu frá þessu, ef sérstök rök mæla með;
- c. að hann hafi óflekkað mannorð og sé ekki haldinn smitandi sjúkdómi;
- d. að hann hafi ábyrgð fullveðja manns fyrir allri greiðslu, er stafar af dvöl hans í skólanum.

IV. Bókleg kennsla.

30. gr.

Kennslan fari fram í fyrirlestur og yfirheyrslum eftir ákvæðum skólastjóra og kennara. Kennarar ákveði úrlausnarefni, sem lögð eru fyrir nemendur. Skólastjóri og kennarar skulu jafnan ræða um það, á hvern hátt náminu skuli hagað í hverri grein með tilliti til þess, að nemendur fái sem bezta undirstöðu til þess að verða leiðbeinandi menn á sviði landbúnaðarins. Skal jafnan reynt að fá þá kennslukrafta, sem beztir eru fánlegir í hverri grein.

Þessar námsgreinir skulu kenndar: Íslenzka, stærðfræði, teiknun, efnafræði, eðlisfræði, grasafræði, steina- og jarðfræði, dýrafræði, gerlafræði, búnaðarsaga, hagfræði, búreikningar, landbúnaðarlöggjöf, lífeðlisfræði, líffærafræði, arfgengisfræði, byggingafræði, viðskiptalandafræði, véla- og verkfærafræði, mælingafræði, mjólkurfræði, búfjárfræði og jarðræktarfræði. Nemendum skal veittur kostur á kennslu í Norðurlandamálum og ensku. Enn fremur skulu nemendur taka þátt í leikfimi og iðka söng með öðrum nemendum bændaskólans á Hvanneyri.

V. Verklek kennsla.

31. gr.

Verklek kennsla fari fram sumarið á milli skólavetranna. Skal henni hagað eftir ákvæðum skólastjóra, eftir sömu grundvallaratriðum og bóklegu kennslunni, sbr. 8. gr. Eftirfarandi atriði skulu fyrst og fremst kennd í verklega náminu: mælingar, meðferð aflvéla, úttekt jarðabóta, búfjárýningar, náttúruskoðun (grasafræði, steinafræði o. fl.), tilraunastörf og, ef við verður komið, verknámsfræði til útlanda.

VI. Próf og vitnisburðir.

32. gr.

Nemendum er skylt að ganga undir próf í öllum þeim námsgreinum, sem kenndar eru og taldar í 8. gr., að undanskildu leikfimi og söng. Með samþykki landbúnaðarráðherra getur skólastjóri ákveðið, að próf fari einnig fram í fleiri eða færri greinum hins verklega náms.

33. gr.

Kennarar prófi hver í sinni námsgrein, og ákveða þeir í samráði við skólastjóra, hvort verkefni skuli vera skrifleg eða munnleg eða hvort tveggja. Einkunnir skal gefa fyrir frammistöðu nemenda, samanber 34. og 36. gr.

34. gr.

Einkunnir skal gefa sem hér segir: Í jarðræktarfræði og búfjárfræði fjórar einkunnir í hvorri grein. Í eftirtöldum greinum skal gefa eina einkunn: Íslenzku, stærðfræði, kortteiknun, mælingafræði, efnafræði, eðlisfræði, grasafræði, búreikningum, lífeðlisfræði og véla- og verkfærafræði. Í eftirtöldum greinum skal gefa hálfu

188 einkunn: Steina- og jarðfræði, dýrafræði, gerlafræði, búnaðarsögu, búnaðarhag-
7. nóv. fræði, landbúnaðarlöggjöf, líffærafræði, arfgengisfræði, byggingafræði, viðskipta-
landafræði og mjólkurfræði.

35. gr.

Við skrifleg próf skal ætla 2—4 stundir til úrlausnar verkefna eftir ákvörðun kennara. Noti nemandi óleyfileg hjálpargögn, veiti eða þiggi hjálp, hefur hann fyrirgert rétti sínum til prófs í það sinn.

36. gr.

Einkunnir skal gefa í heilum tölum frá 1 til 10 og tíunduhlutum. Þó skal gefa einkunnina 0 fyrir afleita frammistöðu og fellir hún, samkvæmt 37. gr.

37. gr.

Fullnaðareinkunn er meðaltal allra samtaldra einkunna. Til þess að nemandi standist próf frá fyrri og síðari hluta náms hvors fyrir sig, má fullnaðareinkunn hans ekki vera lægri en 5. Þó stenzt enginn próf, sem hefur fengið 0 í einni grein, 1 í fleiri greinum en einni eða undir 6 að meðaltali í samlögðum einkunnum í jarð-
ræktarfræði og búfjárfræði. Kennarar gefa nemendum einkunn fyrir ástundun.

Fullnaðareinkunnirnar	9,00—10,00	teljast	ágætiseinkunn.
—	7,25—8,99	—	1. aðaleinkunn.
—	6,00—7,24	—	2. —
—	5,00—6,00	—	3. —

38. gr.

Að afloknu prófi skal afhenda nemendum þeim, sem standast prófin, próf-
skírteini með árituðum einkunnum fyrir hverja námsgrein ásamt fullnaðareinkunn
og einkunn fyrir ástundun. Einkunnir skal birta í skólaskýrslu. Ef nemandi hættir
námi eða lýkur ekki prófi, skal þess jafnan getið í skólaskýrslu, hver er orsök þess.

39. gr.

Prófskírteini það, sem um getur í 38. gr., gefur mönnum rétt til þess að nota
titillinn búfræðikandidat.

Reglugerð þessi er hér með sett samkvæmt lögum nr. 24 22. marz 1948, um
bændaskóla. Með henni er úr gildi numin reglugerð nr. 75 22. maí 1939, reglugerð
nr. 60 4. apríl 1941 og reglugerð nr. 114 18. ágúst 1949.

Reglugerðin öðlast gildi 1. janúar 1950 og birtist til eftirbreytni öllum þeim, er
hlut eiga að máli.

Landbúnaðarráðuneytið, 7. nóvember 1949.

Bjarni Ásgeirsson.

Árni G. Eylands.